

Tarih ve GÜNce

Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi
Journal of Atatürk and the History of Turkish Republic
II/5, (2019 Yaz), ss. 517-530.

Geliş Tarihi: 20 Nisan 2019

Kabul Tarihi: 31 Temmuz 2019

Kitap Tanıtımı/Book Review

Heinz Guderian, Erinnerungen eines Soldaten Motorbuch Verlag, Berlin, Nisan 1994, 450 Sayfa, ISBN: 978-3879436934

Halil Fehmi DAĞ*

Tarih gün gün, açığa çıkıyor. Her yeni kaynak, onun kılcal damarlarına kadar girmemize, en kuytu köşede kalmış ayrıntılarına nüfuz etmemize sanki olanak kılıyor. Bazen ortaya dökülüp saçılan resmi belgeler, bazen özenle tutulmuş raporlar bazen de kimi zaman yazanı yaşarken, kimi zaman da ölümünden sonra yayımlanan anıları sağlıyor bunu. İkinci Dünya Savaşı'nın bugün gizde kalmış birçok yönü var; ayrıca savaşta rol oynamış önemli kişilerin çevresinde biçimlenen olayların sır dolu gizemli ayrıntıları bilinmezlikler içinde. Ancak anıların bir yönü var; yazan her kim ise, onun yaşamına ilişkin ayrıntıları öğreniyoruz bunlardan; ama kimi zaman da savaşın sosyal-psikolojik ortamını, birey temelinde yaşanan güçlüklerini; kimi zaman da son derece önemli bir kişiliğin biyografisine ilişkin çok ayrıntıda kalmış bir gerçeği bunlardan bulabiliyoruz.

Okuyup tanıtmaya çalışacağımız baskısı 1994 yılında Motorbuch Verlag tarafından yayınlanmış olanıdır. Yapıt, Hitler dönemi Alman Ordusu'nda örev yapmış ve Alman ordusunda zırhlı savaş araçlarının geliştirilmesinde çok önemli bir rol oynamış olan Guderian'ın "Erinnerungen eines Soldaten" adlı anılarıdır. İlk baskısı 1950'de yapılan, pek çok dile çevrilen ve Türkiye'de de Türkçe olarak yayımlanan anılardan birçok ayrıntıyı öğrenebiliyoruz.

* Tarih ve GÜNce Almanya Temsilcisi, halilfehmidag@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1591-0165.

Almanya’da kitabın bu zamana değin yoğun biçimde satıldığını ve oldukça kalabalık bir kesim tarafından okunduğunu biliyoruz.

Okuduğumuzda yazarın anılarını son derece titiz ve dikkatli bir süzgeçten geçirerek hazırladığını anlıyoruz. Görevi itibariyle Hitler ile sürekli iletişim halinde olduğunu ve karşılıklı görüşmeler yaptığını da görüyoruz. Bu özelliği bize onun, Hitler’in kendisine son derece güvenen bir kişiliği olduğunu gösteriyor. Ayrıca Hitler'in yaptığı bütün balkon konuşmalarını yakından takip eden sıkı bir Hitler hayranıdır yazar. Yine anlaşıldığı kadarıyla Heinz Guderian’ın bu hayranlık ölçüsüne varan ilgisinden dolayı Hitler de ona çok güvenmiştir. Doğrudan Hitler’den özel görevler almıştır ve bu görevleri sırasında Nasyonalist Almanya’nın önemli isimleri ile de sürekli iletişim halinde bulunmuştur. Bir anlamda, Guderian’ın anılarına tam olarak vakıf olmak, Hitler Ordusu’nun gücünü nereden aldığını tanımak adına bir çok fırsat ortaya koyabilir. Alman Ordusu’nun gerçekleştirdiği Polonya, Fransa ve Rusya Savaşı ile ilgili krokileri de paylaşmıştır kitabında Heinz Guderian. Bu krokiler elbette savaş tarihi açısından önemli belgeler niteliğindedir. Bunlardan Alman Ordusu’nun daha savaş başlamadan önce en ince ayrıntılarına kadar taarruz planları hazırladığı anlaşılıyor.

Heinz Guderian, önceden yayınlanan ve ordu personelini bilgilendirmek ve onları askeri tarih ile uğraşmaya teşvik etmek amacıyla yayınlanan “Militär-Wochenblatt” adlı dergide yayımladığı makalelerinden de yararlanmıştı. Generaller arasında yapılan telsiz görüşmeleri resmi yazışmalar kitabının kaynakçaları arasında görülmektedir. Fakat burada daha çok kendi yazdığı veya telsiz ile ilettiği emir ve mektuplardan faydalanmaya özen göstermiştir. Bunlar, ayrıntıda kalan konuları algılayabilmek önemli verileri kendi içlerinde taşımaktadırlar. Guderian, Hitlerin verdiği sayısız emirlerden ve karşılıklı yaptığı görüşmelerden sürekli alıntılar yapmıştır. Ancak bunların çoğu belgesizdir ve ancak kendi aklında kaldığı kadarıyladır. Yani yazar, önemli gördüklerini belleğinden yararlanarak okuyucuya aktarmıştır. Bu durumda bunların ne ölçüde doğru ve eksiksiz olduğunu saptamak, dönem üzerine çalışan araştırmacıların işidir. Oysa Türkiye’de akademik düzeyde tarihçilik yapan kişilerin Hitler Rejimi ve onun savaş stratejileri üzerine yeterince çalışma yaptığı söylenemez. Bu bir eksikliktir ve akademinin buna ağırlık vermesinde sayısız yarar görülmektedir. Guderian’ın yapıtında kullandığı tekniğe baktığımız zaman, onun araştırmacı bir kişiliğe de sahip olduğunu görüyoruz. Her şeyden önce o, okumayı çok sevmektedir. Okuduğu kitaplardan uygun gördüğü yerlere

alıntılar yaparak, anılarını zenginleştirmiştir. Bu da tam olarak olmasa da akademik yöntemle bilgiyi kullanma yeteneği bulunduğunu göstermektedir. Winston Churchill'in anıları, bu tür alıntı yaptığı kitapların arasında en başta gelenidir. Bu da kişinin, hasmına ne denli önem verdiğini ve onu anlama yönünde yoğun çaba içinde bulunduğunu göstermektedir. Eşi ve meslektaşları ile yaptığı mektuplaşmalardan da alıntılar yapmıştır. Kimi zaman yaptığı kritikler öne çıkmaktadır; kimi zaman da çok güvendiği rejim iş başında olsa da içinde kuşkular hep vardır. Örneğin 2 Ağustos 1934'te Hindenburg öldükten sonra Hitlerin daha ağırlıklı biçimde Alman siyasetinde yer alacağı belli olunca, yazarın da içinde kuşkular oluşmaya başlamış olmalı ki, eşine yazdığı 2 Ağustos tarihli mektubunda şunları söylemektedir:

-“Yarın Hitler'e bağlılık yemini edeceğiz. Bu sonunun neler getireceği bilinmeyen ve ağır kuşkularla dolu bir sadakat yemini olacaktır”¹.

Bu kuşkularına karşın, Guderian Hitler'e her zaman bağlı kalmıştır. En azından inandığı değerler uğruna, içinde oluşan kuşkuları baskılamayı bilmiş ya da onların küllenmesi için çaba harcamıştır. Bu kuşkularına karşın, 1933 yılında Hitler'e bağlılık yemini etmiştir ve bu bağlılığı savaşın sonlarına, 1944 yılına kadar sürmüştür.

Guderian'da yoğun bir okuma isteği ve araştırmacı kişiliği olduğunu söylemiştik. İyi bir okuyucu olduğu kadar, bir araştırmacıdır da Guderian. 1937 yılında bir kitabı yayınlanmıştır: “Achtung Panzer!”/(Dikkat Panzer!” adını taşımaktadır kitabı. Kitabında Fransa, İngiltere ve Rusya gibi ülkelerin ordularında savaş malzemeleri, askeri gücü ve zırhlı tanklarının sayısı üzerine bilgiler yer almaktadır. Zaten anlaşıldığı kadarıyla, yazarın asıl işi zırhlı savaş araçlarıdır ve bunlara yoğun biçimde sahip olanın, savaşta üstün konuma geçeceği inancını taşımaktadır. Dolayısıyla Guderian'ın anılarında, bu kitabından yoğun biçimde alıntılar yaptığı da görülüyor.

Prusya Kralı İkinci Fredirich'in bir sözü vardır. Şöyle der:

-“Eğer askerler düşünmeye başlarsa, ordularda kimseler kalmaz”².

Kralın bu sözünde bir ironi olmakla birlikte, gerçek yanları olduğunu da kabul etmemiz gerekiyor. Bir anlamda sıradan bir asker için askerlik, ancak

¹ Heinz Guderian, “Erinnerungen eines Soldaten” Motorbuch Verlag, Berlin, Nisan 1994, s. 63.

² <https://www.ibka.org/de/artikel/ag02/militaer.html>

emirlerin yerine getirildiği bir uğraşı alanıdır. Asker emir verir ve emir alır; aldığı emri uygular. Bunun dışında sorgulayıcı akıl, askerliğin doğasıyla pek uyusmaz. Bundan öte, kitleleri ölüme ve öldürmeye sürükleyen bir çaba içinde, düşünen beyinlerin bu sorgulama yetisi, bir anlamda körelebilir. Öldürülme korkusuna karşılık, hayatta kalabilmenin tek koşulunun karşı tarafı öldürmek olduğuna inanır asker. Yani “Savaş Psikolojisi” pek çok masum insandan ya da toplumlardan azılı katiller yaratabilecek ölçüde etkiler oluşturabilir. Savaş psikolojisinin etkisi altına giren kişi veya halklar, inandığı değerlerin doktrinlerine bağlı olarak bir kere katletmeye başladığında otaya çıkan görüntüler insanlığın yüzünü kızartacak ölçüde acı sonuçlar ortaya koyabiliyor. Bunu insanlık adına yüz kızartıcı, utanılacak bir şey olarak değerlendirebiliriz. Savaşta savaşılanlar, neden, niçin savaşıyoruz sorularını araştırmak yerine, sadece kendilerine emredilene yapmakta ve öldürmektedir. Askerlerin, uğrunda savaştıkları davanın nedenlerini ve haklı olup olmadıklarını sorgulamaya başlaması ise ordunun çökmesine neden olacağından; o nedenle asker çok fazla düşünmez, emredilene yapar askerlik mesleğinin düz mantığına göre.

Savaşlar zincirleme bir şekilde başka ulusları da içine alarak daha geniş çaplı ve daha büyük savaşlara dönüşme eğilimine girebilir. Buna en iyi örnek olarak 2. Dünya Savaşı'nı verebiliriz. 2. Dünya Savaşı, Almanya'nın 1 Eylül 1939 tarihinde Polonya'yı işgal etmesiyle başlamıştır. Savaş başladığında bunun bir dünya savaşına dönüşeceğini hiç kimse aklına getirmiyordu. Ancak kısa sürede savaş tüm dünyayı etki altına aldı. Karşılıklı olarak savaşılan ülkeler, birbirlerine ağır darbeler indirdi. Milyonlarca insan öldü, kentler yakılıp yıkıldı. Almanya'yı bu büyük savaşa dahil eden kişi ise 1933 yılında iktidarı ele geçiren Adolf Hitler'dir. 2. Dünya Savaşı'nın en önemli figürlerinden biridir Hitler. Ve Hitler'in Yahudilere karşı uyguladığı soykırım ise 2. Dünya Savaşı'nın en çok konuşulan ve tartışılan konusudur. Hitler soykırımı sadece Yahudilere değil, çingenelere, eşcinsellere, Sovyet savaş tutsaklarına, Polonyalılara, akademisyenlere ve özürlülere karşı da gerçekleştirmiştir. İkinci Dünya Savaşı ağır bir bilanço yaratmış; ancak sonuç olarak Almanya'nın kesin olarak yenilgisi ve teslim olmasıyla bitmiştir. Savaşın sonunda Hitler intihar etmiş ve dünyada adına sonradan Soğuk Savaş dediğimiz yeni bir düzen egemen olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıcı gücünü idrak edebilmek için bugün Almanya'nın şehirlerinin savaş yıllarında ki harabe hallerini gösteren belgesel veya fotoğraflara bakmak ve bir karşılaştırma yapmak yeterlidir. Ayrıca Avrupa'da Yahudileri yok etmek için kurulmuş toplama kamplarını gezmek de

kişiyi kendiliğinden büyük bir trajedinin içine atabilir. Almanya'da bulunan Dachau, Sachsenhausen, Bergen Belsen toplama kampları, Polonya'da bulunan Auschwitz Birkenau ile Çek Cumhuriyeti'nde bulunan Terezin toplama kamplarını gezip savaşın çirkin yüzüne bire bir tanıklık edilebilir. Bir insanın veya bir halkın başka bir halk için bu kadar yok edici davranmasını kavramak gerçekten zordur. Günümüzde insanlığın, daha yıkıcı olabilecek olası bir savaşın çevresinde, basit çıkarlar uğruna çekincesiz gezinti yapıp durduğunu gördüğümüzde, insanlığın daha önce yaşanmış olan bu acı gerçeklerden hiç de gerekli dersi almamış olduğunu anlıyoruz. Bu insanın yaratılışıyla ilgili bir egoya bağlanabilir. Çoğu kere duygular, aklın önüne geçebilmekte ve bundan da insanlığa acı darbeler vurabilen çılgınlıklar ortaya çıkabilmektedir. Savaşın çirkinliğini ve milyonlarca insanın duygularını, Aunus Aurelis Simachus şu sözleriyle çok güzel ifade etmektedir:

–“Niçin hep birlikte barış ve uyum içinde yaşamayalım? Hepimiz aynı yıldızlara bakıyoruz, aynı gezegenin üzerindeki yol arkadaşlarıyız ve aynı gökyüzünün altında yaşıyoruz”.

Ancak bu düşünceler hem Adolf Hitler hem de onun hasımları için hiç de geçerli değildi. Kişileri ve toplumu savaş çılgınlığının içine iten psikolojik ortamı, Guderian'ın anılarından net olarak görebiliyoruz. Alman Ordusu'nda Tank savaşçılığını geliştiren Guderian, “*Şimşek Taktiği*” ile Alman Ordusu'na sayısız başarılar kazandırmıştır. Bu nedenle orduda “*Şimşek Hanz*” lakabıyla anılmaktadır. Özellikle Almanya'nın 2. Dünya Savaşı'nda, Polonya ve Fransa'da kazandığı başarıların mimarı Guderian'dır. Guderian'ın, savaşın son döneminde Adolf Hitler ile arası bozulmuş ve görevinden uzaklaştırılmıştır. 10 Mayıs 1945'te ABD Ordusu'na teslim olmuş ve hapse atılmıştır. İşte o anılarını, bu tutukluluk döneminde kaleme almaktadır. Kitap, Hitler'e yakın, uzman bir askerin düşüncelerinin ve bu düşüncelerin nasıl uygulamaya konulduğunun bizzat kendisi tarafından açıklanması yönünden de önemlidir.

Heinz Guderian, kendine aşırı güvenen, başarısızlığı hazmedemeyen, hırçın ve yenilikçi yapısı gibi nedenlerden dolayı üstleriyle her zaman ciddi sorunlar yaşamıştır. Kitap, İkinci Dünya Savaşı'nın Almanlar tarafından, bugüne kadar yayımlanan, en eksiksiz, gerçeklere yakın ve dönemi aydınlatan en kapsamlı kitaplardan birisidir. Alman Ordusu'nun 1941 yılında Rusya'ya karşı gerçekleştirdiği askeri harekât üzerine yaptığı açıklamalar, harekâtın özünü kavrayabilmek için son derece önemli bir tanıktır

Guderian, yenilikçi birisi olduğundan ve önemli başarılarından dolayı kısa sürede Hitler'in ilgisini çekmiş ve Alman Ordusu'nda önemli görevlere yükselmiştir. Hitler her ortamda Guderian'ın "Alman tank generallerinin en yeteneklisi" olduğunu söylemiştir. Hitler'in özel olarak tank savaşlarına karşı oldukça ilgi duyduğu bilinmektedir. Bu ilgi, tank savaşını en iyi bilen birisi olarak onun Guderian'a yakın oluşunun temel nedeni olmalıdır.

Yazar kitabına "Geçmişim ve Gençliğim" bölümü ile başlıyor. 1888 yılında doğan Guderian, babasının teğmen olduğunu, hem anne hem de baba tarafının varlıklı ailelerden geldiğini anlatmaktadır. Çocukluğu bugün Fransa'nın şirin ve tarihi bir kenti olan Colmar'da geçirmiştir. Babası her iki oğlunun da asker olmasını istiyordu. Bu nedenle iki oğlunu da 1 Nisan 1901'de Baden kentindeki ki, "Karlsruhe Aday" okuluna yatılı olarak okumak üzere göndermiştir. Guderian'ın üç yıl sonra Berlin'de bulunan "Baş Aday" okuluna kaydı yapılır ve burada yatılı okumaya başlar. Burada aldığı matematik ve tarih derslerinin askerlik hayatında kendisine çok katkısı olduğunu kitabının çeşitli yerlerinde anlatmaktadır. 1907 yılın da ise harp okulu stajyeri olarak, babasının da görev yaptığı, 10. Hannover Avcı Taburu'na gönderilir. Başarılı bir öğrenci olan Guderian bir yıl sonra Teğmen olur. 1909 yılında da Hannover şehrine tayini çıkar. 1913 yılında evlenir. Guderian bu dönemini Baltık devletlerinden Alman sınırını korumakla geçirmiştir.

Kitabın en ilgi çekici yanı hiç kuşkusuz, "Alman Zırhlı Birliklerinin Kurulması" başlıklı bölümüdür. Guderian disiplinli bir asker oluşu, üstleriyle kurduğu profesyonelce ve iyi ilişkiler nedeniyle kısa sürede Alman Ordusu'nda önemli görevlere getirilir. İlk önce Ulaştırma Birlikleri Müfettişliği'ne atanır. Hannover'dan Münih'e gelir. 1 Nisan 1922'de Berlin'e yaptığı ziyarette kendisine söz verilen rütbe yerine başka bir rütbeye getirilir. Komutanları kendisine Motorlu taşıtların kullanılması sorumluluğunu vereceklerini söylemiş ve bu hevesle Berlin'e gelmişti. Fakat Berlin de kendisine Motorlu taşıtların tamiri, akaryakıt depoları, inşaat işleri görevi verilir. Guderian, bu görev için yeterli bilgiye sahip olmadığını söyleyerek görevi ret eder. Fakat kabul edilmez. Eski görevi olan avcı birliğine dönmek için dilekçe verir; ancak bu isteği yerine getirilmez. Ve istemeyerek bu bölümde çalışmaya ve kendisini eğitmeye başlar. Aldığı her görevi başarıyla yapan Guderian, zeki bir kişiliğe sahiptir. Bu nedenle kısa sürede bu işleri tüm ayrıntılarına kadar öğrenir. Aynı konu üzerine yabancı kaynakları da incelemeye başlar.

Bu dönemde motorlu ulaştırma ve savaş tankları konusunda Fransa ve İngiltere çok üst düzeydeydi. Guderian bu nedenle hem Fransızca hem de İngilizce araştırmalar yaparak, bu ulaştırma biçiminin ve savaş tanklarının özellikleri konusunda önemli bilgiler edindi. Böylece bu alanlarda kendisini yetiştirmiştir. Özellikle Fuller, Liddell Hart ve Martell gibi İngiliz generallerinin motorlu taşıt ve panzerler ile ilgili makale ve kitaplarını okur. Liddell Hart'tan çok etkilenmiştir. Bu generallerin yaptığı Tanklı piyade birliklerini ve savaş taktiklerini Alman Ordusu'na uyarlar. Guderian'ın bu buluşu Alman Ordusu'nda olmayan ve başka birisinin daha önce uğraşmadığı bir alandı. Kendi deyimiyile "Körler ülkesinde tek gözlü adam kraldır".

Bu nedenle o da artık kendi ülkesinin kralı gibidir. Alman Ordusu'nda oluşturulan bu yeni birlik tüm dikkatlerin Guderian'a çevrilmesine neden olur. Dönemin önemli dergisi "Militär-Wochenblatt" ve gazetelere, kurduğu yeni Tank piyadesi hakkında makaleler yazarak ününe ün katar. 1924 yılında motorlu taşıtların uçaklarla birlikte kullanılması konusunda çalışmalarına başlar. Çok geçmeden Savaş Taktiği Öğretmenliği'ne atanır. Alman Ordusu'na Tank taktiği konusunda dersler vermeye başlar. Guderian, Tankların her alanda kullanılabilir önemli bir savaş aracı olduğunu anlatıyor kitabında. Alman Ordusu'nun bu yeni sisteme derhal geçmesi durumda başarılı olacağını söylüyor ve savunuyor. Ona göre tank ana taarruz silahı olacaktı. Yaptığı bu çalışmalar sonrasında 1931 yılında Berlin'de bulunan Motorlu Tabur Komutanlığı'na atanır. Kısa zamanda bölüğünü zırhlı araçlarla donatır ve askerlerini eğitir. Tüm çalışmalarında başarısını çekemeyen ve engellemek isteyenler çıkmasına rağmen Guderian inandığı çalışmasını azimle sonuna kadar sürdürmeye devam etmiştir. Almanya Ordusu'nda olmayan Tanksavar, yani 'Şimşek taktiğini' geliştirir. Alman Ordusu'nda adı anılan ender komutanlardan biri haline gelir. 1933 yılında Hitler'in bařa geçmesi ile Guderian'ın ordu içindeki önemi daha da artar. Guderian, Hitler'i beğeniyor ve takdir ediyordu. Savaş alanındaki yenilikler üzerine düzenlenen bir toplantıda, Hitler, Guderian'a yarım saatlik bir süre verir. 30 dakikalık sürede motosiklet, tank, panzer üzerine yaptığı konuşmada Hitler çok etkilenir ve Guderian'ın anlattığı konularla ilgili olarak řunu der:

-“ İşte benim buna ihtiyacım var ve bunları çok istiyorum”.

Guderian, kitabında Alman Ordusu'nda yaptığı bu yeniliğin yanı sıra, Hitler'in Ordusu'nun üst düzey yetkilileri hakkında da genel bilgiler

vermektedir. Örneğin General Fritz, General Beck, General Lutz bunlardan en önemlileridir. Guderian, her iki generale hayrandır. Fakat General Beck, 1944 yılında Hitler'e 20 Temmuz da düzenlenen ve başarısız olunan suikast girişiminde yer almıştır. Bu ihaneti karşılığında koyu bir Hitler hayranı olan General Fromm tarafından kendisini vurarak intihar etmesi istenmiştir. Tüm bu çalışmalar sonucunda Guderian'ın önünde yeni bir yol açılır. Alman Ordusu'nda yeni düzenlemeler yapılarak, Alman Ordusu'nda Motorlu Birlik Karargâhı kurulur. General Lutz bu yeni karargâhın başına getirilirken, Guderian da, General Lutz'sun Kurmay Başkanlığı'na atanır. Ve böylece Alman Ordusu'nda yeni bir dönem başlar.

Hitler, Mussolini ile ilk kez 1934'te Venedik'te görüşür. Bu görüşmede Hitler'in pek memnun ayrılmadığının altını çiziyor Guderian. Hitler bu görüşme sonrasında Berlin'de Generallerle bir toplantı yapar. Bu toplantıya "Sturmabteilung" olarak bilinen kısa ismi SA (*Fırtına Taarruz Bölüğü*) generalleri de katılır. Alman tarihinde bu bölük kahverengi gömlekler giydiği için 'Kahverengi Gömlekliler' olarak da anılmaktadır. Bu bölüğün lideri ise Ernst Roehm di. SA Bölüğü, Alman Ordusu'ndan daha büyük bir güce sahipti. SA bölüğünün 3,5 milyon personeli varken Alman Ordusunun 100.000 bin personeli vardı. Bu Hitler için ciddi bir sorundu ve ortadan kaldırılmalıydı. 30 Haziran gecesi Hitler'in talimatı ile SA generallerinden 80'i yakalanır ve bıçaklanarak öldürülür. Bu olaya kadar sıkı bir Hitler hayranı olan Guderian bıçaklı cinayetlerden sonra Hitler'e karşı ön yargılı yaklaşmaya başlar. Hitler 30 Haziran 1934'te sadece 80 SA generalini değil kendisine karşı olan pek çok kişiyi de öldürtmüştür.

Hindenburg'un ölümüyle Hitler, Almanya'nın tüm gücünü eline alarak tek yetkili kişisi oldu. Savaş hazırlıklarına kısa sürede başladı. Bir gecede askerliği mecburi görev haline getirerek Alman Ordusu'nu birden büyüttü. Bunun yanı sıra 3 Zırhlı Tümen daha kuruldu. 1936 'da Hitler ilk işgallerine başlar. Guderian için kurduğu yeni bölüğünü gösterebilmek adına iyi bir fırsattı ve Hitler tarafından Tuğgeneralliğe yükseltilir. Bu ilk işgallerde Guderian, Tanklarının gücünü Hitler'e gösterir ve Hitler'in takdirini toplar, güvenini kazanır.

Kitabın 3. bölümünde "Gücünün Doruğunda Hitler" başlığı altında Hitler'in gücü irdelemektedir. Hitler tüm yetkileri teker teker eline almış ve kendisine rakip veya karşı olanları yok ederek güçlenmişti. Hitler dünyaya kafa

tutabilecek bir yetkiye ve güce sahipti. Guderian, 1938 yılında Korgeneralliğe yükselir. Fakat bu duruma sevinemez. Çünkü bu zamana kadar beraber çalıştığı generaller, Blomberg, Fritsch ve yakın dostu General Lutz ve daha pek çok general görevden alınır. Bu durum Alman Ordusu'ndaki komutanların Hitler'e karşı güvenini sarsar. Hitler 4 Şubat 1938'de Silahlı Kuvvetler Başkomutanlığı ünvanını üzerine alır. Hitler hem Alman siyasetinin hem de Alman Ordusu'nun tek yetkilisi olur. Guderian, bu durumu Alman Ordusu'nun ikinci kara günü olarak değerlendirmiştir. Hitler 10 Mart 1938 'de Avusturya'yı işgal eder ve Avusturya Ordusu Alman Ordusu'na katılır. Almanya, Çekoslovakya ile savaşımaya başlar. Ve Almanya'nın 1 Ocak 1939 da Polonya'yı işgal etmesi ile İkinci Dünya Savaşı'nın fitili ateşlenir.

Guderian'ın zırhlı birlikleri Polonya'yı toz duman eder. Değişik cephelelerde tankları ile elde ettiği başarıları birer övünç kaynağı olarak anlatır. Çoğu zaman Tank taarruzu ile savaşma konusunda diğer generaller tarafından yalnız bırakılır. Tank taarruzu Almanlar için bu zamana kadar hiç denenmemiş bir savaş taktiği idi. Rakamsal olarak Fransa ve İngiltere 4000 tanka, zırhlı araca sahipken Alman Ordusu'nda bu sayı 2 bin idi. Bu rakamsal gerçeklik diğer generallerin bu duruma biraz kuşkulu bakmalarına neden oluyordu. Bu duruma kuşkulu bakmayan ve Guderian'ın tanklarına güvenen biri vardı. O kişi de Hitler'di. Guderian, Hitler'in kendisine çok güvendiğini biliyordu. Ve bu güvenin verdiği cesaretle Guderian tanklarıyla şehirleri yerle bir ediyor, insanları öldürüyordu. Hitler'in zafer sarhoşu olmasını sağlıyordu.

Hitler'e sayısız başarılar kazandıran Guderian 19 Temmuz 1940 da Orgenerallik rütbesini alır. Elde ettiği başarılar ve rütbeler sayesinde son derece mutludur. 22 Haziran 1941 Alman-Rus Savaşı başlar. Dünya en kanlı savaşa tanıklık eder. Çünkü Almanya-Rus Savaşı öncesinde Silahlı kuvvetler Komutanlığı bir bildiri yayımlar. Bu emir gereği "Rusya savaşında sivil ve askeri tutsaklara aşırı derecede kötü davranılması durumunda, hiç kimse askeri kanunlara göre yargılanmayacak ve cezalandırılmayacaktır³. Bu kişiler sadece bağlı oldukları generallerinin uygun gördüğü disiplin cezasını alacaklardı. Bu şekilde Alman-Rus Savaşı'nın kanlı bir savaş olmasının önü açılmıştır. Guderian, bu emre karşı çıktığını açıkça belirtmektedir. Ve emri uygulamayacağını, itaat etmeyeceğini yazılı bir şekilde ilgili birimlere bildirir. Fakat tarihsel kaynaklar incelendiğinde Guderian'ın tankları, Rusya da büyük

³ A.g.e., s. 308.

bir yıkıma yol açtığı ve Moskova'ya kadar ilerlediği görülmektedir. Kitapta Alman-Rus Savaşı'na dair çok etkileyici açıklamalar görmek mümkün. Alman Ordusu'nun, Rusya'nın içine kadar nasıl ilerlediği detaylı bir şekilde anlatılmaktadır. Her ne kadar öldürme olayına karşı olsa da savaş psikolojisi Guderian'ın askerlerini birer katile dönüştürmüştür. Fakat savaş cephesinde alınan tutsaklar ve savaş esirlerine yapılanlar hakkında pek bilgi paylaşmamaya özen göstermiştir. 2. Dünya Savaşı'nın en ağır ve kanlı savaşı sayılan Doğu cephesinde en aktif Alman askeri olan Guderian'ın masum olduğunu düşünmek tarihi bir hatadır. İkinci Dünya Savaşı'nın en kanlı çatışmaları bu cephede yani Doğu Cephesinde gerçekleşmiştir. Sivil halka ve askerlere savaşın en ağır vahşeti uygulanmış ve akla gelmeyen işkenceler yapılmıştır. Bu uygulanan şiddet ve vahşet her iki ülke askeri tarafından gerçekleştirilmiştir. Alman-Rus Savaşı her iki ülkeye büyük bir yıkım ve ölüm getirmiştir. Hitler, Alman-Rus Savaşı'nın sonuna doğru yenildiğini farketmiş ve bu savaşa başladığına pişman olmuştur. Fakat savaşmaktan asla vazgeçmemiştir. Hitler, Guderian'a 'Kitabınızda verdiğiniz Rus tank gücünün gerçek olduğunu bilseydim bu savaşa girmezdim' demiştir⁴. Guderian, 1937 yılında yayımlanan "Ahtung Panzer!" isimli kitabında Rus tank gücünün 17 bin olduğunu yazmıştır⁵.

Hitler'in tek amacı her ne olursa olsun Moskova'yı ele geçirmektir. Fakat bunun için imkânlarının, özellikle de tanklarının yeterli olmadığını bilincindeydi. Hatta yenildiğinin bile farkına varmıştı. Ama yine de yenilgiyi kabul etmeyen karakteri Hitler'i, daha zor koşullara sürüklemiştir. Moskova'yı alma konusunda inatlaşan, artan sınırlı ve asabi yapısı, generallerine olan güvensizliği gibi daha pek çok neden Hitler'de ruhsal bir çöküntü yaratmıştı. Rusya'nın güç dengesi Almanlardan daha fazlaydı. Alman Ordusu'nun uzun süren savaşlardan sonra bu çok kanlı ve yorucu savaş, askerleri neredeyse yok olma noktasına getirmişti. Ve gözle görülür bir şekilde Alman Ordusu'nda üstlere karşı itaatsizlik, her rütbede ki askerin birbirine karşı güvensizliği artmaya başlamıştı. Rusya Savaşı'nı kolaylıkla kazanabileceğini hesaba katan Alman Ordusu büyük bir hayal kırıklığı içindeydi. Hesaba katılmayan coğrafi yapı, olumsuz doğa koşulları, iklim ve Rusya'nın askeri üstünlüğü yenilgiyi de beraberinde getirdi. Doğu cephesi Alman Ordusu için büyük bir imtihan olmuştur. Açıklıkla, soğukla, şiddetli yağmurla, mücadele etmek orduyu yıpratılan en önemli etkidir. Hitler tüm bu gerçeklere gözünü kapatarak büyük bir hışma

⁴ A.g.e., s. 321

⁵ A.g.e., s.322

sağa sola emirler yağdırmaya devam ediyordu. Fakat Alman Ordusu'nun bu emirleri uygulayacak gücü kalmamıştı. Ordu'nun ağır yenilgiler almaya başlaması Hitler'in gözünde Guderian'ın değer kaybetmesine neden olmuştu. Sanki bütün suç Guderian'ın tanklarına yıkılmaktaydı. Ağır yenilgiler alarak Alman Ordusu Moskova kadar ilerlemeyi başarmış fakat şehri ele geçirememişti. Artan Rus saldırılarına dayanamayan Alman Ordusu geri çekilmeye başlamıştır. Alman Ordusu bitik bir haldeydi ve Moskova'yı ele geçirmeden geriye çekilmek en doğru olanıydı.

Guderian'ın Hitler ile yaptığı özel görüşmelerde Hitler bu geri çekilmeyi asla kabul etmedi. 'Gerekirse orada ölmelerini' emrediyordu. Hitler'e göre geri çekilme ve yenilgi asla olmamalıydı. Guderian, Hitler ile şiddetli tartışmalar yapmasına rağmen ikna edememiş ve ordunun soğuktan kırılmasına neden olunmuştu. Guderian Hitler tarafından başarısızlıkla suçlanmış ve 28 Mart 1945 de görevden alınmıştır. Hitler'e kışlık kıyafetlerin birliklere dağıtıldığı söylenmesine rağmen ordunun kışlık kıyafeti yoktu. Ve Rusya'nın soğuşu Rus Ordusu'ndan daha acımasızdı. Bu kanlı savaş Almanya'nın başarısızlığı ile sonuçlanmış ve Rus Ordular'ı 2 Mayıs 1945'te Berlin'e girerek şehri adeta yok etmiştir. 2. Dünya Savaşı'nın sonunu getiren Berlin'in işgalinde 22 bin sivil olmak üzere 50 bin e yakın insan öldürülmüştür. Doğu Cephesi Savaşı'nın genel tablosun ise daha ağırdır. Rus kaynakları bu savaş sonrasında ölenlerin sayısını tahmini yarım milyon (500.000) olarak vermektedir. Rusların Berlin'i işgal etmesi Hitler'in intiharı ile sonuçlanmıştır. Guderian 10 mayıs 1945'te ABD Ordusu'na teslim olur.

Kitapta "Türkiye üzerinden Rommel'i Takviye" isminde bir bölüm de bulunmaktadır. Rommel'in ihtiyaç duyduğu askeri personelin ve mühimmatın Türkiye üzerinden gönderildiği yönünde bir bilgi var. Bilindiği gibi Çöl Tilkisi lakaplı Erwin Rommel, Almanya'nın Afrika Kolordusu komutanıydı. Kuzey Afrika'da İngilizlere karşı savaşıyordu. Libya üzerine bir harekât yapılması hazırları yapıyordu. Hitlerin gözde generallerinden biridir. Fakat 20 Temmuz 1944 de Hitler'e düzenlenen suikast girişiminde Rommel'in en yakın arkadaşları da bulunuyordu. Fakat Rommel'in bu suikast ile bağlantısının tam olarak ne olduğu bu güne kadar aydınlatılamamıştır. Sadece Hitlere karşı yazıları ve görüşleri olduğu bilinmektedir.

Kitap Alman Ordusu'na Tank Taarruz bölüğünü kazandıran Guderian'ın değişik cephelerde Alman Ordusu'na kazandırdığı başarıları anlatmaktadır. Bu

başarıların yanı sıra dönemin önemli pek çok generalinin, Hitler'in, savaş koşullarının, düşman hattının ve düşmanın üstünlük ve zayıflıklarına dair dipnotlar da içermektedir. Esir alınan asker ve sivil halk sayısı, savaş meydanlarında verilen kayıplar rakamsal olarak verilmektedir. Savaşın kanlı boyutunu rakamsal olarak, askeri kayıtlara göre vermektedir. Başlangıçtan savaş bitimine kadar adım adım 2. Dünya Savaşı'nda Alman Ordusu'nun hamlelerine tanıklık edebiliyor ve uyguladıkları taktikleri okuyabiliyorsunuz. Alman Ordusu'nun savaş planlarını ve sınırların nasıl yok edilerek düşman hattının yenilgiye uğradıklarına dair tarihi kanıtlar sunuyor. Generallerin ateşli tartışmaları, Hitler'in bitmek bilmeyen ihtirası ve emirleri ve Alman Ordusu'nda dalga dalga yayılan bu iç hesaplaşmalar Alman Ordusu'nu dağılma noktasına getiriyor.

Şöyle deniyor kitabın bir yerinde:

“Askerlerin, uğruna savaştıkları davanın nedenlerini ve haklı olup olmadıklarını sorgulamaya başlaması ise ordunun çökmesine neden olur. Bu savaşı sona erdiren önemli etkidir.”⁶

Sonuç:

Kitap son derece titizlikle hazırlanmıştır. Savaş tutsaklarına ve yerel halkın bu amansız savaştan ne kadar etkilendiklerine dair ve savaşın sivil hak üzerinde ki olumsuz koşullarına pek yer verilmemektedir. Zırhlı silahlarla kahramanlaşan ve her cephede destan yazan Alman Ordusu'nu yüceltmeye çalışan bir kitap durumundadır. Bu kitap pek çok savaş kitaplarında görmeye alışık olduğumuz sivil halka uygulanan işkence, tecavüz, toplu kıyım gibi savaş suçu sayılabilecek unsurlardan uzaktır. Örneğin: bir şehrin işgalinde alınan tutsak rakamları verilirken, bu tutsakların akıbeti hakkında açıklayıcı bilgiler paylaşılmıyor. Diğer pek çok kaynakta bu tutsakların çeşitli toplama kamplarında ya da topluca buldukları yerde infaz edildiği biliniyor. Guderian'ın, bu kitabı hapisşanede geçirdiği yıllarda yazdığı bilinmektedir. Fakat basımı özgürlüğe kavuştuktan sonra 1951 yılında yapılmıştır. Bu nedenle kendisini suçlu duruma düşürecek önemli ayrıntılara hiç girmeden sadece Alman Ordusu'nun 2 Dünya Savaşı'nda elde ettiği başarı ve başarısızlıkları

⁶ A.g.e., s. 420

anlatıyor. Yer yer Hitler'e yaptığı eleştirilere rağmen savaşın sonuna kadar savaşmış ve 2. Dünya Savaşı'nda Alman Ordusu'nda önemli bir yer edinmiştir. Nürnberg Mahkemeleri'nde yargılanmayan Generallerden biridir. Guderian'ın yargılanmaması Rusya'yı son derece rahatsız etmiş ve bu durumu protesto etmiştir. Rusya, Doğu Cephesi Savaşı'nda sivil halka yapılan katliamların ve tutsak edilen Kızıl Ordu askerlerinin idamlarında en büyük sorumlusu olarak Guderian'ı görmektedir. Savaş meydanlarında "Yüksek Hızlı Heinz", "Heinz Kasırgası" gibi lakaplarla anılan Heinz Guderian'ın yargılanmaması Rusya ile ABD arasında önemli bir kriz nedeni olmuştur.

"Erinnerungen eines Soldaten"/ "Bir Askerin Anıları" Hitler Almanya'sını, Hitler'in bir Generali tarafından anlatması bakımından son derece önemlidir. Daha da önemlisi zırhlı birliklerin bu savaşta ne denli önemli olduğunu bu kitapta ayrıntılarıyla öğreniyoruz. Savaşta teknolojik araştırmalar hız kazanır ve bir yandan yoğun savaş araçları üretilirken, öte yandan daha üstün teknoloji ile yeni ve gelişmiş silahları nasıl üretileceği de araştırılır. İşte bu kuralın en somut kanıtını, Guderian'ın anılarında görüyoruz. Nasyonal Sosyalist Almanya'sını yönetenler hakkında şaşkıncu gözlemleri ve Hitler hakkında yaptığı tespitler çok önemlidir. İkinci Dünya Savaşı'nın başından sonuna kadar Guderian'ın Tankları ile parlak başarılar elde eden Alman Ordusu'nun, büyük başarılarından başarısızlıklara nasıl sürüklendiğini anlatan en çarpıcı kitaplardandır.

